СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, вівторок, 8-го липня 1947. — No. 156. — JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, July 8, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки — ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807 — THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ, МІЛЬЙОНИ ІНШИХ ЛЮДЕЙ ВЕРТАЮТЬСЯ ЗО СВЯТ ДО ПРАЦІ

Вашингтон 6 липня. — Президент Труман довернувся до Білого Дому з свята Четвертого Липня, яке він провів у місцевості Монтисело, в колишній резиденції Тамеса Джеферсона, у стейті Вирджінія. Там виголосив в пятницю 4 липня промову з зазивом до держав світу до економічної співпраці для відбудови господарства і для втримання миру. Він назвав глупотою закиди, начеб співпраця держав і народів для відбудови світу була вмішуванням у внутрішні справи націй. — Вертаючи домів з Монтисела і Чарлотсвил, президент самий був шофером і переїхав 177 миль дороги впродовж 2 і 40 мінут. З ним їхали секретар скарбу Джан В. Снайдер, адмірал Вилйем Д. Лейгі, і його лікар ген. Волес Г. Грегем.

Святочні товпи народу, які повиїздили автами, омнібусами й залізницями з великих міст до різних літнищ, вертаються домів до праці. Їх нараховують на мільйони. Пресові агенції зареєстрували досі понад 550 випадків смерти під час коротких вакацій з нагоди Дня Незалежности. Найбільше людей погибло від автомобілевих випадків, потім від утоплення, а дальше від штучних огнів, якими святкували День Незалежности в цілій Америці.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВУГІЛЛЯНИЙ СТРАЙК

Вашинґтон, 6 липня. — Джан Луїс, предсідник майнерської юнії і власники вугілляних закопів з північних стейтів мали вже добитися цілковитої згоди в справі підвишки платні для шахтярів у копальнях мягкого вугілля, коли несподівано вибухло непорозуміння в справі заплати відшкодування юнією на випадок зломання контракту. Майнери мали дістати підвишку по 35 центів на годину й інші корисні полекші. Несподіваний застій в [illegible]реговорах грозить вугільним страйком вже за день-два, коли то шахтярі мають вернутися з десятиденних вакацій.

СЛІДЯТЬ З ПОВІТРЯ ЗА ЗАГАДОЧНИМИ МЕТАЛЕВИМИ КРУЖКАМИ

Військова влада вислала шість літаків марки Пі-51, щоб вони найшли сліди металевих кружків, які спадають від кількох днів в різних околицях з великої висоти. Такі кружки завважали люди в північних стейтах над границею Канади. Про величину кружків говорять різно. Вони наганяють людям страху, бо ніхто не знає, що це є. Військова влада у Вашинґтоні не дає ніякого вияснення. Католицький священик о. Джозеф Браскі з Графтон, коло Шікаґа, зголосив, що один такий кружок впав в парафіяльним огороді. Кружок має 18 цалів проміру, грубий на одну осму частину цаля, важить 5 фунтів. По середині є мала дірка, а через ню пересилений дріт.

ЗА ПРОВІД В НАЛАДНАННІ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

На зїзді Нюйорського Іституту Міжнародних Відносин в університеті Колгейт, у Гемилтон, Н. Й., в неділю 6 липня промовляв д-р Айра Де А. Рід, професор педаґоґіки університету Ню Йорк. Він домагався, щоб Злучені Держави взяли провід у праці для розміщення населення якавіту. До цього мала б придатися зміна в американськім іміґраційнім законі. Він радить залишити квоту для допущення іміґрантів на підставі цензузу з 1890 року, а встановити її на підставі цензусу з 1910 р. Тоді мінімальна річна квота виносила б 150,000.

СТРАЙК ФОРМАНІВ ПОКІНЧЕНИЙ

Дітройт, Миш. — Форменс Асошіейшен, як незалежна юнія фабричних наставників над робітниками, відкликала страйк проти Форд Мотор Компані, який тривав 47 днів. На вічу форманів у неділю 6 липня, в якому взяло участь 3,200 наставників на усіх 3,800 членів, прийнято пропозицію екзекутиви, щоб страйк покінчити. На вічу проголошено, що юнія піде до суду проти постанов закону Тефта-Гартлія, який забороняє страйк наставників.

МІЛЬЙОНИ ДОЛАРІВ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ВИПЛАТЯТЬ ЗА УПАВШИХ У ВІЙНІ

Посмертні бенефіти на мільйонах доларів будуть виплачені родинам вояків, що померли у війні, не зважаючи на постанови в обезпеченевих полісах, що посмертне не має бути виплачене на випадок смерти під час війни. Це станеться тому, що деякі обезпеченеві підприємства, а головно Еквитебл Лайф Іншюренс Компані, зголосили добровільну виплату посмертного по вояках, упавших в бою. Щоб дотримати конкуренції, інші асекураційні компанії роблять тесаме. Український Народний Союз не робив ніколи ніякої квестії з такої постанови в грамоті і добровільно виплатив посмертне родині кожного свого члена, який помер на полі слави.

Вшанували двістіліття Комодора Джовнса

У неділю, 6. липня, команда маринарки святкували двістіліття народження Джана Павла Джовнса, героя Американської Революційної Війни і основника американської воєнної флоти. У різних пристаннях Злучених Держав, а теж і на кораблях, приміщених поза територією Злучених Держав удекоровано американські кораблі і дозволено публиці прийти на поклад для відвідин. У Ню Йорку відвідало кораблі яких 6,000 осіб. Комодор Джовнс звісний із свого вислову: „Я ще не почав воювати", коли в бою між американським кораблем Бон Гом Ричард і британським морським відділом британський командант зажадав здачі від Джовнса. — Нюйорське Історичне Товариство виставило з нагоди 200-ліття різні памятники, що відносяться до подій, звязаних з діяльністю Джовнса.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРОН ОБІЦЮЄ ДОПОМОГУ ВИГОЛОДЖЕНИМ КРАЇНАМ

Буенос Айрес, Арґентина, 6. липня. — Президент Хуан Перон виголосив велику промову до нації, а в ній обіцяв співпрацю з американськими республиками й миролюбивими державами світу. Метою співпраці має бути відбудова світу як матеріяльно так і духово, щоб забезпечити мир. Він візвав населення Арґентини допомогти державам, знищеним війною, шануючи при тому незалежність кожної країни. При тім Перон домагався духового розброєння, занехання партійного поділу світу і підготови до війни. Як частину програми для втримання миру Перон подав „усунення капіталістичних і тоталітарних скрайностей, всеодно, чи зліва, чи зправа".

НА ОСТРОВІ КУБІ РАДЯТЬ ПРОТИКОМУНІСТИЧНІ ЮНІЇ

Гавана, Куба, 6. липня. — Тут відбувається пятий річний зїзд 1,000 делегатів протикомуністичних робітничих юній. Промовці гостро атакували комуністів головно за те, що вони викликали страйк на знак протесту проти оцього зїзду. На зїзд наспіли привіти з різних сторін світу, а між ними і від Американської Федерації Праці та Конгресу Промислових Організацій. Делегати натаврували комуністів за захоплення проводу підступними способами в робітничих юніях на Кубі.

Героїчна боротьба Української Повстанської Армії

ПОВСТАНЦІ НІКОЛИ НЕ ЗДАЮТЬСЯ В ПОЛОН ЖИВИМИ. БЕЗРАДНІСТЬ УРЯДОВИХ ВІЙСЬК. ПІДОЗРІВАЮТЬ, ЩО ВВЕСЬ НАРОД ДОПОМАГАЄ ПОВСТАНЦЯМ

З-поза „залізної заслони" продістаються дальші відомості про героїчну боротьбу Української Пивстанської Армії проти большевизму та його сателітів. В останньому варшавська комуністична газета „Глос Люду" надрукувала цілий цикль окремих кореспонденцій з боротьби УПА на Підкарпаттю на новому польсько - советському кордоні. Кореспондент згаданої больше[illegible] газети [illegible] що військо не може дати собі ради з горсткою па[illegible]ність теж не розуміє тих справ. Але для вояка це цілком ясне: в[illegible]чезні пр[illegible]ори, яри — це вимріяний терен для партизанської боротьби. Населення, про[illegible]реною пропаганди та стерроризоване, повідомляє про кожний, навіть найменший [illegible]йська, користуючись скороченими дорогами. Як тільки партизани не приймають бо[illegible], вони завжди можуть проховзнутись або скритися в ярах..." Говорячи про місцеве [illegible]селення, кореспондент пише: „В тих фальшивих селах все служить „лісові". Тут є шевсь[illegible] і кравецькі варстати. Тут доходять полотна з фабрик з Лодзі на сорочки для „команди[illegible]в". Тут є закупочні відділи в містах, до яких можуть заходити тільки довірені члени організації. Недавно в лісі оточено підземний госпиталь. На поверхні ліс, корчі, трава. Під землею, в глибині 10 метрів, хідники, операційні залі, спальні... Чотирьох лікарів постріляли насамперед медичних сестер, опісля 22 ранених і вкінці самі поповнили самогубство. З глибин підземелля не дійшов навіть відголос цеї страшної трагедії фанатизму. Але в інструкції читаю: „Жоден правдивий вояк УПА не здається живцем"... Завжди кінчають самогубством, але до останньої хвилини намагаються випустити зрадливу серію стрілів..."

Стільки, у вимках, пише про УПА большевицька газета. В обличчі фактів самі большевики мусять признати безрадність своїх армій в боротьбі проти „горстки" повстанців. Проти цеї „горстка" треба було заключити договір аж трьох держав, в тому одної, яка мріє про панування над світом. Проти ідейности, завзяття та посвяти і героїзму українських повстанців є безсильна всяка зброя і вся стратегія большевизму.

ПОЛЬСЬКЕ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПІДПІЛЛЯ ЗНОВУ ЧИННЕ

Варшава, 6. червня. — Недавно, після проголошення загальної амнестії для польських прокомуністичних повстанців, варшавський уряд повідомив про „ліквідацію" польського підпольного визвольного руху, що його вели головним чином дві організації: НСЗ (Народове Сіли Збройне) та ВІН (Вольность і Неподлеглосьць). Сьогодні кореспондент лондонського „Таймсу" повідомляє про новий виступ повстанської организації ВІН, яка в селі Пугачеві біля Люблина виконала присуд смерти над старостою цеї місцевости та 20 найактивнішими комуністами. Дня 2-го липня біля півночі до села зайшли повстанці ВІН у військових уніформах та предложили старості листу осіб, членів польської тайної поліції і комуністичної партії, домагаючись випровадити цих людей зі села. Засуджених поставлено під стіну та розстріляно. Останнім розстріляно самого комуністичного старосту. Тих, які відмовлялись відчинити двері своїх хат, вбито вкиненими ручними гранатами.

В Козенецькому повіті (воєвідство Кельце) польське НКВ заарештувало 11 осіб, підозріваючи їх в приналежності до тайної протибольшевицької организації ВІН, закидуючи їм теж звязки з УПА.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА ПОЛЬСЬКУ ОПОЗИЦІЮ

Польсько-американська преса друкує інтересні повідомлення з Лондону, які свідчать про рішення Москви остаточно розправитися з останками легальної ще польської опозиції, очолюваної С. Міколайчиком. На терені сойму виступивп осол ген. Г. Пашкевіч, якого вважається тепер головним вислужником Кремля, атакуючи рівночасно ген. Андерса і Ст. Міколайчика. Першому він закидує участь в „змові на ген. В. Сікорського" а в другому „співділання з польськими, українськими та німецькими терористами". Вслід за Пашкевічом почали виступати проти Міколайчика теж інші посли. Вважається, що у звязку з формальним роздвоєнням Европи на два табори після заломання тридержавної конференції в Парижі та у звязку з творенням заповідженого „Селянського Інтернаціоналу" для визволення Европи від большевизму, Москва рішилася приспішеним темпом зліквідувати останки існуючої ще опозиції в опанованих нею країнах.

ПРОПОЗИЦІЯ СЕКРЕТАРА СТЕЙТУ МАРШАЛА КРИСТАЛІЗУЄ ДВА ТАБОРИ В ЕВРОПІ

Після розбиття тридержавної конференції в Парижі в справі спільної відбудови Европи при американській допомозі, проти чого виступили Совети, Европа швидко кристалізується на два виразно ворожі табори. Англія і Франція всецiло піддержують пропозицію Маршала і перебрали ініціятиву для її здійснення. Советський Союз сам виключив себе з цього пляну, стаючи на чолі ворожого табору. Становище Советів викликало деяке заміщання серед комуністичних партій в самих західних країнах, головно у Франції та Італії. З огляду на лояльність комуністів не своїм країнам, а тільки Москві, демократичні уряди західних країн загострюють своє становище до комуністів. Советські сателіти, навіть ті, що раніше виявили готовість співпраці, тепер з острахом дожидають наказів з Москви.

ФОРМУЮТЬСЯ ДВА ТАБОРИ В ЕВРОПІ

12-го ЛИПНЯ ПОЧНЕТЬСЯ В ПАРИЖІ КОНФЕРЕНЦІЯ. ЗАХІДНІ І СКАНДИНАВСЬКІ КРАЇНИ ПРИЄДНУЮТЬСЯ ДО ПЛАНУ МАРШАЛА. ЧЕХИ ПОШЛЮТЬ СПОСТЕРІГАЧА

Париж, 6 липня. Після розбиття три-державної конференції в Парижі з вини Советського Союзу, Франція і Велика Британія рішили здійснювати допомогової пропозиції американського секретаря стейту без Советів, розіславши всім европейським країнам — за виїмком двох фашистських, іменно Советського Союзу та Еспанії — запрошення на конференцію в цій справі, яка повинна початися в Парижі 12 липня. Свою участь в цій конференції заповіли вже Норвеґія, Бельгія, Італія, Данія, Швеція, Портуґалія, з Великою Британією і Францією, як ініціяторами. З Праги наспіло повідомлення, що чеський уряд бажав би вислати на конференцію свого „спостерігача". Ще під час три-державної конференції, в Празі було створено окрему комісію, яка одобрила план Маршала, простудіювавши його, та взивала уряд долучитися до нього. Теперішне осторожне становище Чехословаччини подиктоване, очевидно, неґативним становищем до цеї справи її московського „протектора". В понеділок мав зайняти в цій справі становище теж польський уряд і спостерігачі з Варшави повідомляють, що поодинокі міністри теж одобрюють участь Польщі в парижських нарадах. В західних країнах немає ілюзій щодо „самостійної" акції советських сателітів і вважається, що навіть коли б деякі з них прийняли британсько - французьке запрошення на конференцію, то зробили б це головно з доручення Москви, щоб з черги саботувати наради.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ДИКТАТУРА ЗАМІСЦЬ НАЦІСТСЬКОЇ

Берлін, 6 липня. Советське військове управління в своїй зоні Німеччини „запропонувало", щоби всі важливіші закони були вирішувані малою коаліцією керівників опанованих комуністами політичних партій. *Не-комуністичні партії в найблищих днях мусять рішитися, або на приступлення до „коаліції" і втрату своєї ще бодай позірної політичної незалежности, або відкинути „коаліцію" з приблизно таким самим результатом.*

ВИСЛІД ПЛЕБІСЦИТУ В ЕСПАНІЇ

Більбао, Еспанія, 6 липня. (НЙТ) — Сьогодні в Еспанії відбувся „плебісцит", при чому можна було голосувати *тільки на однобічне* запитання: „Чи ви потверджуєте своїм голосом закон про наслідство на пості голови держави, як це ухвалено парляментом дня 7 червня 1947". Опанована урядом преса і пропаґанда робили всі заходи, щоби голосування вийшло корисно для Франка. Пізно вечері радіо повідомило, що біля 90 процент управлених до голосування взяли участь в плебісциті, а біля 80% віддали свої голоси за Франком. Асошіейтед Прес довідується, що на всіх біля 2,225,000 відданих голосів 2,069,764 було за Франком, 103,776 проти і 51,097 були чисті. Нейтральні спостерігачі твердять, що тільки 55 до 65 процент управнених до голосування взяли участь в плебісциті. Інші, що є проти режиму Франка, здержались. В закордонних коментарах стверджується відомий тоталітарний шаблон в еспанському плебісциті, як це ще в збільшеній мірі практикувалося в Німеччині та практикується в Советах та який згори перерішує бажаний вислід.

ГЕН. КЛЕЙ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ЕВАКУАЦІЮ БЕРЛІНА

Берлін, 6 липня. Американський головнокомандуючий ген. Л. Д. Клей заперечив сьогодні поголоски, мовляв західні союзники залишають Берлін. Ці поголоски з впертістю поширюється головно після заломання тридержавної конференції в Парижі та після перенесення цілого ряду американських централь з Берліна до Франкфурту. У висліді цих поголосок німецьке населення почало масово покидати Берлін та переноситися в західні зони.

БРИТАНСЬКИЙ КОРОЛЬ І НАРОД МОЛЯТЬСЯ ЗА СПАСІННЯ КРАЇНИ

Лондон, 6 липня. Сьогодні в катедрі св. Павла відбулося врочисте Богослуження, в якому взяли участь королівська сімя, уряд з премієром Атлі на чолі та представники всіх віровизнань, прохаючи в Бога благословення для Великої Британії та її коммонветту „в цих грізних часах".

КОМУНІСТИ ПРОТИ ЖИДІВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ПАЛЕСТИНІ

Єрусалим, 6 липня. Представник арабської комуністичної партії, Тума, сьогодні заявив ,що він піддержує всі інші комуністичні партії, з жидівською включно, та заявляється проти створення жидівської держави в Палестині, яка — по думці комуністів — стала б „базою американсько-британського імперіялізму в боротьбі проти Советського Союзу".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАУКА ЩЕ З ОДНОЇ НЕВДАЧІ

Як заповіджено наради представників „Трьох Великанів" у Парижі в справі співпраці над запроєктованим Злученими Державами ратунком Европи від нужди, ми написали на цьому місці статтю п н. „Нові наради, нова баламута". Тепер могли б ми хіба повторити те все, що там було написане, а що теж було повторенням багатьох наших статтей, в яких вияснювано, що зі Сталіном чи Молотовом не можна робити бизнесу в такий самий спосіб, як не можна було робити з Гітлером.

Таке становище не є нашим „винаходом", ні теж виключно українським. До такого заключення прийшли вже давно всі ці, що знають, чим є тоталітарний советський режім, відчувши його варварство на власній особі, на своїй рідні, на своїх приятелях і знакомих, на свому рідному народі. Так теж думають люди з мораллю, що не хочуть торгувати високими ідеями і є демократами з глибокого переконання. Совети накоїли стільки лиха, винищили стільки мільйонів невинних людей і завели таку невільничу працю, якої світ не знав, що вже цього досить, щоби переконати навіть найбільших советофілів, що це варварство повинно скінчитись. Усі дотеперішні намагання американського уряду, що заставити Совети змінити цей режім терору, сповзли на нічім. Усі угодові заходи, щоб уступками наклонити Совети до співпраці над замиренням світа та поліпшенням його долі, також не довели до нічого. Проте досі постійно повторювано, що без Советів нічо не вдієш. Це просто деморалізувало людей та помагало большевицькій рокладовій агітації.

Наслідки цеї політики великих демократичних потуг наглядні: Европа матеріяльно знищена, фізично виснажена, духово й волево спаралізована. Крім цього ще й опинилась у своїй більшій частині у лабетах кремлівських опричників. Не звежаючи на це знов запрошується на наради ратування Европи найбільшого теперішнього виновника цього нещастя. Замісць отверто світові сказати, чим є Кремль та які його методи, та що демократичні потуги не можуть мати з ним більше нічо до діла, запрошується його на нові наради. Хоч, як це пишуть деякі журналісти, що перебувають у Вашингтоні, певно знається, що Кремль на згоду і співпрацю не піде, а як би і пішов, то буде акцію ратунку Европу саботувати. Кремль хоче обеднаної Европи, і то в політичному і економічному розумінні, але такої, що визнавала б своїм центром Москву. Европа має стати комуністичною рішив Кремль, а Москва має бути її „босом". До здійснення цеї своєї програми прямує Кремль підступом, зрадою, насиллям і терором. Як же може бути демократіям по дорозі з Кремлем? Проте демократії таки пробували в Парижі ще раз з ним зговоритись; хіба на те, щоб ще раз бути свідком нової нахабности і нового саботажу ратунку Европи від нужди і неволі. Та може хоч тим разом підуть за твердими словами теж і тверді діла, як у Лондоні, так і в Вашингтоні. Цілий не-комуністичний світ жде на це!

Заслуговує глибшої застанови

Хочемо натягнути ще на одну з „дрібних" справ, про які ми свого часу писали, а яким назагал присвячуємо мало уваги.

Ми, себто старше покоління, не є одинокі між різними етнічними групами цеї країни, що нераз журимось, що то по нас буде, особливо, коли маємо на думці допомогу українському народові в Европі в його визвольних змаганнях, чи вдерження в Америці тих українських цінностей, які нам дорогі. У тій нашій журбі, коли пишемо чи говоримо, залюбки покликуємось на жидів, поляків чи айришів в тому розумінню, як у них добре, а як у нас зле. Та по правді воно так, що й в сусідів не дуже добре, а різниця між ними і нами є хіба та, що вони частіше й глибше застановляються над тим, що не є добре та пробують знайти зараду на те, що зле.

Для прикладу згадаємо дещо з роздумувань поляків старшого покоління над тим, що то буде, як їх тут не стане, а їхнє місце займуть їхні діти та внуки.

В нюйорській газеті „Нови Сьвят" з 1. липня б. р. описує редактор П. П. Йолес, як відбувалася в Ню Йорку тому кілька років перша парада в честь Пулаского. Такі паради, як відомо, відбуваються тепер кожного року. Ото, пише редактор, тому кілька літ ця парада робила незвичайне враження, була імпонуюча й тому їй приглядався який мільйон цікавих людей... Такою імпонуючою, пишеться далі, була ця парада тому, що в ній одну третину становила молодь. Машерували сотні за сотнями, всі в народніх строях. Ішли школярі, Скавти, Соколи, спортова молодь [illegible] них допомогових організацій і т. д. Ішли тисячами, в чудових строях, з молодечим усміхом.

Так було тому кілька років. А цього року, читаємо далі, на тій самій параді не було вже ні шкільної молоді, ні Скавтів, ні Соколів, ні інших зі спортової молоді, а були самі старі...

Що ж це сталося? Де ж ділася хоч та молодь, що була зорганізована в спортові дружини великими польськими допомоговими організаціями, на яку то ціль ці організації вже видали грубі сотні тисяч долярів?

Десь пропали, ніби ніколи не існували. Чому пропали — питає редактор, не даючи на це відповіді, але пропонуючи представникам польських організацій зійтися і глибоко над тим питанням призадуматись та вибрати по зрілій розвазі одну фахову людину, яка цю справу основно проаналізувала б. На це кажеться далі, не повинна жадна організація жаліти гроша, бо тут іде про життєву справу.

Тепер перейдім до американських українців, бо й вони влаштовували не одну велику параду в Ню Йорку, чи в інших великих чи малих містах. Наші масові протестаційні демонстрації стягали по 30 і 40 тисяч людей у поході. Теж і в нас було в тих походах повно молоді, головно тої найменшої, в чудових українських строях. Тому теж і нам цікаво знати, як то виглядала б тепер така наша демонстрація, де молоде і тут роджене покоління вже творить половину чи більше американсько - української спільноти. Та заки заспокоїмо свою цікавість при найближчій нашій маніфестації, чи не добре було б взяти під увагу „сусідів", про яких ми самі часто кажемо, що вони „великі польські патріоти", що їхні, тут роджені діти, говорять по польськи і т. п. Коли ж в них не було цеї молоді на такій параді як Пуласко, на якій, як знаємо, бувають сенатори, губернатори, мейори Ню Йорку, генерали та інші визначні люди, бо „Дні Пулаского" є в многих стейтах державним святом, то що ж тоді думати про наші демонстрації чи маніфестації, де того всього бракує?

Нашої молоді є замало на концертах. Це факт, і то навіть на таких, що їх влаштовує сама молодь. Нема її в поважнішому числі на вічах та тим подібних імпрезах. Це всі ми знаємо й самі кажемо, що як так далі буде, то незабаром, як старих не стане, не буде з ким влаштувати віча чи маніфестації в обороні української справи.

Не хочемо вірити, що так буде, проте заслуговує таки добре над цею справою застановитись, поки ще пора. Ми так заняті „великими" проблемами, що не стає в нас часу на того роду „дрібні" справи. Та памятаймо, що ці „великі" справи залежні тепер на цій землі від тих „дрібних", коли думати про тяглість українського життя в Америці, допомогу Україні й дальшу оборону її права на вільне життя.

Микола Чубатий.

Камінь, який поминули будівничі

Недавно рознесла американська пресова агенція Асошіейтед Прес вістку, що три держави —, Совети, Польща та Чехословаччина — заключили поміж собою договір про взаємну допомогу для винищення „бандитизму" в південно-східній Польщі та в прилягаючих околицях Советів та Словаччини. Міждержавний договір комуністичної Росії зі своїми, й так у всім послушними сателітами, червоною Польщею та Чехо-[illegible] дійсно [illegible] Видно проти тих [illegible] не вистачала до[illegible]вана акція трьох держав [illegible] порозуміння їх пограничних поліцій. Міждержавний договір має на цілі змобілізувати і узгіднити військову акцію договірних сторін та скоординувати політику тих держав проти ворога, що видно поважно їм загрожує.

Щоби „бандитизм" десь у світі, та ще й в центральній Европі, міг стати таким грізним аж для трьох держав, це річ нечувана. Тому той „бандитизм", проти якого змовилися три держави є інтересним і заслугує на це, щоб ним основніше занятися. Відомо, що „бандитизмом" большевики постійно називають всякі політичні рухи проти Кремля. Зокрема назву „бандитів" большевики надавали постійно українським самостійникам, що в перших роках окупації України по 1920 році потрясали пануванням червоних росіян над Україною.

Бандитизмом в останніх часах польська червона пресова служба називала Українську Повстанчу Армію, що оперує на українській Лемківщині, що має мати свої операційні терени в Західній Україні в Карпатах. Вона нерідко переносила свої операції також на Карпатську Україну, і на цю частину, що лишилася під пануванням Чехословаччини.

Значиться міждержавний договір поміж червоною Росією та її сателітами Польщею та Чехією, звернений проти Української Повстанчої Армії, себто проти українського визвольного руху. І дійсно почалася плянова акція червоних росіян, поляків та чехів проти українського народу. Що діється в Советах, не є так докладно знане, всеж таки доходять вісті про дальше масове переселення українців, та про заселювання Західної України азіятами.

З Польщі донесла преса вісті вже про третій процес взятих в полон членів Української Повстанчої Армії, та про присуди смерти на них. Одна фільма із такого варшавського процесу передісталася аж до Америки. Рівночасно доходять вістки про остаточне прочищення українського Посяння, Лемківщини та Холмщини з українського населення. Духовних та провідних українців висилають до Советів на очевидну загладу, а інших виселюють на західні пограниччя та до Східної Прусії.

Рівночасно по цілій Польщі йде нагінка на українців. В Кракові польська червона поліція цілий тиждень держала в облозі греко-католицьку парохію та виарештовувала всіх вірних, що в справах духовної опіки приходили до церкви чи до парохіяльного уряду. При кінці всіх арештуваних українців разом з парохом о. Грабом відіслали до тюрми, натомість приарештованих поляків випустили. Вістки про арештування українців по цілій Польщі доходять з поза польської червоної куртини.

Рівночасно приходять відомості про репресії проти українців, що ще остали на території Чехії та Словаччини. Арештування та виселювання українців не переводяться. Очевидно, що ані в корінній Польщі, в Кракові чи деінде, ані в Чехії немає Української Повстанчої Армії. Вона оперує в лісах Карпат. Значиться, тими „бандитами", проти яких заключено договір є не тільки українські повстанці, ними є всі свідомі національно українці, значиться цілий український нарід. Тим способом тридежавний договір на ділі звернений проти українського народу.

В Советах існує навіть „самостійна українська держава" з москалем Микитою Хрущевим як премієром та зі швагром Сталіна Лазарем Кагановичом як головним диктатором. Цего останнього недавно прислали в Україну, щоб скріпити діяльність комуністичної партії. Значиться, той „бандитизм" є теж над Дніпром. Кремль був приневолений позбутися такої своєї прикраси як шваґра Сталіна, Лазара, та вислати його поміж бандитів. „Українську" державу, видно, зачинають на добре відділювати, коли аж двох диктаторів з Москви треба, щоб викорінювати місцевих „бандитів", а договір з двома сусідами заключає навіть не Київ, тільки Кремль понад голови Киева та його диктаторів.

Рівночасно передістаються фантастичні та прямо неймовірні вісті про оперування на самій Україні півтора мільйона повстанців. Річ природна, що справдити ті вістки нині ніхто не має змоги, а число півтора мільйона означає б вже навіть не повстанчу армію але масову революцію України проти Москви. Фактом є, що український нарід масово став вже проти Москви та, що справа визволення України стала справою не тільки актуальною, але теж справою, що може в найблищій майбутности відіграти рішальну ролю в поваленні червоного російського панування не тільки над Україною, але над шостою частиною земного глобу. Ніхто хіба не робить собі ілюзій, що світ стоїть на передодні тривалого мира. Навпаки, є очевидним, що стоїмо на передодні рішального зудару двох світів. Розгортаються вже й два виразні фронти, що мобілізувати мусять всі сили помочі кожному з них. Український нарід фізично по большевицькій стороні того фронту, одначе він зі світом свободи. Він став першою сторожжю, правдивою авангардою свободи на сході Европи.

Окупуючи західно-українські землі, большевики хотіли з української справи зробити свою внутрішню справу, себто викреслити українську проблему з спису міжнародних проблем. А тільки по двох неповних роках після окупації решток України, вони самі були приневолені зробити з українського клопоту міжнародну справу, заключаючи договір зі своїми сусідами проти українського народу та проти його збройного рамени — Української Повстанчої Армії. Не багато їм поможе закривання української визвольної боротьби назвою бандитизму. Світа вони тою назвою вже не обдурять, коли вони самі називають демократів західної Европи та Америки фашистами.

Українська Повстанча Армія, поборювана трьома червоними урядами, стала предметом уваги вже навіть найбільшої американської пресової агенції. Нині існування Української Повстанчої Армії вже не тільки зафіксоване процесами, фільмами з тих процесів, але навіть міждержавним договором. Українська Повстанча Армія стала справді тим евангельським каменем, якого „не брегоша зиждущії". Це сила, яка не входила в рахунок не то будівничих світа, але навіть в рахунок будівничих українського національного життя. А цей камінь, ця жива сила існує і може стати справді наріжним каменем при фундаментах нової України. Це реальна та дійсно існуюча сила українського політичного життя.

Та не тільки Українську Повстанчу Армію наших часів, сам український визвольний рух ще донедавна світ демократії вважав ілюзією, неіснуючою силою. Саме це недоцінювання визвольного українського руху та й справи України взагалі при порядкуванню світа по першій світовій війні стало причиною нинішньої катастрофи світа. Україна стала тим каменем, на який не звертали уваги будівничі світа, а він стає нині основним каменем при закладанню фундаментів під нову вільну Европу.

Чи розуміє вже нині світ цю велику правду, що вільна Україна є угольним каменем нового порядку Европи? В Европі, це розуміння мабуть існує. Навіть серед поважних шарів відвічного противника України, Польщі, наростає розуміння, що без вільної України не буде вільної Польщі. Без вільної України не буде теж вільної Румунії, Болгарії, та інших народів Европи, бо Україна це камінь, якого відкинули будівничі, а він стає угольним каменем нової Европи.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

67)

Господарити самостійно — не забавка. Ростислав все вставав перший. Ірина будила опісля Олену. Але частіше будив їх всіх Дружок веселим гавкотом. Двері з коридору у крамницю стояли настіж, не закривали ні одних дверей між обома будинками. Дружок вільно ходив по обох будинках, кидався на всякий підозрілий гамір, лягав — де йому подобалося. Пес набув зовсім господарських звичак, — відповідно до того й поводився. Бо й як спати, раз покупці до дверей підходять, пробують, чи відомкнені... Біг до хати; збігав на гору, дряпався до дверей кімнат і гавкав, аж у вухах лящіло! Дівчата, — він звав так обох, і жінку і Олену, — йшли готувати снідання, а Ростислав відкривав крамницю. Дружок спокійно розсідався на якій скриньці — обсервував покупців...

В обід наганяв Ростислав жіноту готувати. Обідали більше в роздріб, він з дружиною, Олена з сестрами. Вечеряли за те всі разом. Жартуючи кормили Ростислава. Обі гарні, одна синьоока чорнявка, друга кароока білявка. Глузували з Олени, — ось вони вишукають їй гарного хлопця, такого, ну, хоч би як Ростислав емігранта. Олена відмовлялася — вона, мовляв, ще літ десять замуж не піде...

Ростислав запевняв, що піде, хай но надибає свою пару, залюбиться. Ірина від себе обіцяла Олену випосажити. Її ж батьки ще двоє малих мають, гріх їх кривдити! Олена глузувала в свою чергу з них. Адже була років півтора-два старшою й від Ростислава. Молодята, певно, не передчували, що випосаджувати Олену доведеться незабавом, ні того, що її пару вони й здибають просто на дорозі...

А вечорами й неділями вигравали, читали багато. Приїздили часом Залужні, — ставало гамірно. Їх Борис спинався вже на ноги. Подобався він чогось Дружкові. Віїздили Залужні — пес місця не знаходив. Але привязаність до молодих господарів брала верх у собачому серці. Чи може міркував собі у собачій мозгівниці: — Молоде — дурне! Трійка однакових зелендиків зібралася! Без нього не дадуть собі ради. Тож мусить самий господарства доглядати... Приїдуть старі господарі — що тоді скажуть? За все відповідатиме він!...

Десь з Національного Парку батьки писали два рази тижнево. Звали їх „Любі наші Любчики", давали поради, як з агентами поводитися, як крамницю проватити, перестерігали, щоб пустували, без них, не дуже... Писали, що бродять між вікових сосен та ялин, дихають запашним повітрям, годинами вудять рибу... Часто загощують до них медведі, кормлять їх з рук! Купаються у сірчаній воді й чують, як що дня молодіють. Одна недогода — нема з ними їх обох. Вони молоденькі, хай потерплять. Слідуючого літа їх сюди випровадять місяців бодай на два...

Батьки безпідставно господарством дуже клопоталися. „Бізнес" йшов молодятам зовсім добре. В кінці першого тижня підсумували доходи й розходи, тішилися... Дохід перевищав зимові навіть тижні! Певно, молоді упустили одну маленьку дрібницю! Батьки продавали, але й замовляли товари. Вони продавали готовенько. Але не можна вимагати від молодих дітваків, ще й залюбнених, розуміння всіх таємниць ведення інтересу! Замовляли та тільки, чого очевидячки бракувало! Але третього тижня похопилися! Полиці порожніють! Перевели евіденцію, чого скільки зісталося, і зразу ж замовили всього необхідного на три сотки долярів. Впхали на замовлення трохи не увесь дохід...

Не було спокою й завдяки їх виступу на сцені. Першого тижня їх самостійного господарювання їх запросили місцеві англійські товариства взяти участь у їхній благодійній імпрезі. Вибачилися — зісталися за господарів на фармах і у місті, бо батько на вакаціях. Приобіцяли на пізніше. Далі — торговці мистецтвом запрошували приїхати до Торонто, до Монтреалю, гарантували несогіршу заплату за виступ, обіцяли грушки на осиках... Замітки про їх виступ видно передрукувала преса у Східних Провінціях. А торговці, відомо, шукають сензацій, вміють перетворити у гріш найсвятіші почування людини. Молодята вважали нижче своєї гідности гандлярам відповідати. Забігали тоді місцеві їх агенти, вертляві хитруни. Пропонували пять соток за виступ, нехай лише їдуть. Чи виконали б обіцянку — інша справа! Безсовісним ходило, щоб молодят звабити з місця, чимось їх зобовязати, а тоді гандлярі диктували б! Підсовували до підпису навіть контракти якісь. З початків відмовлялися чемно. Влізливці переконували надто настирливо. Ростислав поставив тоді тверду умову: десять тисяч за виступ, просто, щоб відвязатися.

(Далі буде).

Вадим Павленко

Пам'яті Данила Щербаківського

(Надіслане до „Свободи").

В червні місяці минають 20 роковини трагічної події, одної з перших у безкрайній низці подій, викликаних московсько-большевицькою політикою щодо України та її культури.

7 червня 1927 року вкоротив собі віку, кинувшись у Дніпро, зацькований від большевиків та їхніх поплічників відомий український вчений, археольог та знавець українського народнього мистецтва, проф. Данило Щербаківський. Ця подія варта того, щоб згадати про неї більше докладно.

Данило Щербаківський народився 1877 року в селі Шпичинці на Київщині, в родині священика. Після гімназії він студіював на історико-фільологічному відділі Київського Університету. По закінченні, він деякий час викладав історію в гімназії в Умані, а пізніше — в Києві. Обравши своїм фахом українську археольогію (студії доісторичних часів) та народне мистецтво України, Щербаківський хутко по переїзді до Києва став кустосом Київського Історичного Музею, що директором його був аж до большевицьких часів Микола Біляшівський. У звязку зі своєю працею в Музеї, він обїздив найславетніші музеї Европи, вивчаючи стан музейної справи і досягнув того, що Київський Історичний Музей ні в чому не поступався перед чільними західньо-европейськими музеями. Фанатично відданий своїй справі, Данило Щербаківський, де лише міг, збирав та охороняв рештки зразків мистецтва українського народу, що були де далі під усе більшою загрозою знищення від московських рук. Бувши в час війни 1914-1917 рр. командиром гарматної батерії в російській армії, що стояла в Галичині, він зробив безліч фотографій з памяток українського будівництва, особливо — деревяних церков та дзвіниць, що були за війни приречені на знищення в першу чергу, яко придатні для спостерігальних пунктів ворога місця. Батерія Данила Щербаківського ніколи не обстрілювала галицьких памяток української старовини і через те він набув великої слави поміж галицькими Січовими Стрільцями та вояками-українцями в австрійській армії, хоч сам був у російському війську.

Вернувшись по революції 1917 року до Києва, Щербаківський зараз же заходився над виданням великої збірки про народне українське мистецтво на основі дорогоцінних матеріялів, зібраних ним підчас війни, у вогні серед вибухів, та ще перед війною. Але всі ці матеріяли загинули підчас пожежі будинку проф. Михайла Грушевського, який спалили большевики 7 лютого 1918 року. В цьому ж будинкові згоріли тоді величезні збірки українського народнього мистецтва, що належали проф. Василеві Г. Кричевському та самому Михайлові Грушевському. Це було велике нещастя для Данила Щербаківського, бо загинули єдині пам'ятки про мистецькі витвори народні, вже знищені на той час війною. Але його надзвичайна енергія та жадоба праці тим часом знайшли собі інше застосування: багато десятків разів доводилося йому рятувати музей, від большевицьких „реквізицій". Бувши одночасно членом комісії охорони пам'яток старовини, він реєстрував усе нові й нові знищення та ушкодження, заподіяні громадянською війною пам'яткам української давнини і рятував од знищення те, що ще можна було врятувати в ті роки.

В роках 1921-1922 Данило Щербаківський зробив нову величезну роботу: він врятував сотні пудів високохудожніх та історичних речей, виробів зі срібла й золота, що їх большевики вибирали з українських церков, немов би то для спасіння від голоду населення над Волгою, в Росії. „Вилучені" з церков срібні й золоті хрести, свічники, посуд богослужебний тощо, в багатьох випадках були історичними реліквіями, дарунками від осіб, які відогравали велику ролю в історії України, а одночасно були високо-мистецькими витворами стародавніх народніх майстрів.

Все, що потрапляло до рук большевикам, вони ламали й трощили, а пізніще — перетоплювали на метаЛь. Все це йшло до московської скарбниці, а голодні того й не побачили. Бувши вповноваженим для збереження мистецьких творів під час тої акції, Данило Щербаківський рятував деякі речі просто спід молота, напр. великого, високохудожньої роботи хреста, дарованого гетьманом Мазепою одному київському манастиреві; він відобрав його в Москві свіже понівеченого молотом, хоч півроку вперто вимагав, щоб його повернули.

Цієї боротьби проти Москви за збереження реліквій українського народу та неприхованої ненависти до загарбників й їхньої політики русифікації, большевики не дарували Данилові Щербаківському. Його почали утискати з усіх боків — і в Історичному Музеї, де він був на той час заступником директора, і в Інституті Пластичних Мистецтв у Києві, де він був професором українського народнього мистецтва. Скрізь почали чинити йому всілякі дрібязкові але дошкульні неприємності, далі почали поширювати сплетні про нього — людину, повсюди знаної кришталевої чесноти, ще більше сувору до себе, аніж до інших, коли йшло про моральні питання; людину, що горіла у вогні жертвенної посвяти своїй роботі. Далі в Музеї почалися зміни. Призначено на директора та на інші посади комуністів — невігласів у музейній справі, але слухняних виконавців вказівок „начальства". Вони притягнули ще декого на поміч собі й розпочали планове нищення давніх пам'яток української культури, зібраних в Музеї.

Для величезних збірок Музею потрібні були щороку великі кошти, щоб зберігати їх неушкодженими, особливо ж — килими, стародавню одежу, вишивання, дерев'яні вироби, картини і т. п. Видавання тих коштів для Музею весь час відкладали що разу іншими причинами, а тим часом видавали копійки там, де треба було сотні й тисячі карбованців. Запроваджували безглузді, але „обгрунтовані ідеологічно" переміни й пересування експонатів у салях Музею і при тому найцікавіші й найважливіші речі ховали, а частину з них знищили або потихеньку розпродали, а гроші поклали собі до кишені...

Данило Щербаківський був неспроможний це припинити, бо вся сила була в руках комуністів та їхніх поплічників. З них вистарчить згадати ймення Вінницького та Оницука.

З Щербаківського, всіми глибоко шанованого як людину і як вченого, нові співробітники Музею почали отверто глузувати. Одного разу, коли він на нараді з запалом доводив, що зібрані матеріяли Музею гинуть, що їх нищить вогкість і міль і що на поліпшення стану треба найближчим часом витратити кілька тисяч карбованців, йому один з товаришів з усмішкою відповів: „А ви пішли б до аптеки й купили на пару карбованців нафталіни, аніж тут час нам одбирати!"

Призначено ревізію, яку переводили ті самі особи, що цькували проти Данила Щербаківського. Його визнали за винуватого в нищенні тих самих речей, які він з такою любов'ю й запалом збирав десятки років, за які він бився й сперечався весь час, які беріг для народу як власне око. А нищення посувалося тим часом все далі...

Виходу з утвореного становища не було. Всі можливості Щербаківський перепробував, але даремно. Його закликів не чули, їх не бажали чути, бо то було заборонено Москвою.

Тоді він наважився на відчайдушний вчинок, аби привернути увагу широкого суспільства до становища в Музеї.

Він кинувся в Дніпро, притуливши до грудей великого каменя. Він дуже добре пливав, отже, певно, хотів собі в такий спосіб запевнити смерть...

Перед смертю Щербаківський надіслав до декількох громадських організацій листи, де писав:

„...Покинути музей, якому віддав усе своє життя й сили, я не можу. Бачити, як він руйнується на моїх очах — не маю сили... Я сподіваюся, що може хоч моя смерть приверне увагу до того, що там діється"...

Це сталося 7. червня 1927 року.

За три дні його тіло знайшли у воді коло Видубецького манастиря, під Києвом. Руки все ще тримали міцно притиснутого до грудей важкого каменя...

А тим часом його переслідувачі вже пустили по Києві чутку, що Данило Щербаківський „утік закордон"...

Влаштовано величавий похорон. Зійшлися декілька тисяч люду; старі й молоді, колишні учні небіжчика, товариші, приятелі, навіть люди, які знали небіжчика лише з прізвища. Величезний натовп проважав його до могили. Говорили палкі промови, вимагали з'ясувати справу...

Данила Щербаківського поховали в Києво-Печерській Лаврі, в садочку поміж Собором Успіння Пресв. Богородиці та Лаврською дзвіницею.

Декілька десятків найвидатніших українських вчених написали петицію до большевицького уряду України, вимагаючи негайно розслідити всю справу й покарати винних.

Розслідування почалося, але за декілька місяців усю справу затушковано і зрештою припинено. Багатюща приватна наукова бібліотека та інші матеріяли небіжчика розійшлися по руках і зникли. А пізніше всі, хто підписав петицію до уряду в справі Данила Щербаківського, були арештовані в справі „Спілки Визволення України" й закатовані або заслані.

В 1930-1931 році могилу Щербаківського в Лаврі зрівняли з землею і там, де вона була, поставили буду для продажу бубликів та ґазованої води.

Так марно загинув зацькований борець за українську культуру.

Допомога в Европі в 1947 р.

Як УНРРА скінчила свою допомогову працю в Европі 30 червня цього року, які організації переберуть на себе ту працю? Це питання цікавить багатьох.

З ініціятиви Злучених Держав набільшу частину тої праці має перебрати Міжнародна Організація Допомоги Втікачам — знана як ІРО — та Міжнародний Фонд Допомоги Дітям.

Як відомо, Міжнародний Фонд Допомоги Дітям створено на Загальних Зборах Обєднаних Держав, у грудні минулого року. Його завдання — переводити спеціяльні програ- [illegible] дітьми, жертвами [illegible] ливо уділення діт[illegible] вих харчів, аби в [illegible] боротися з недоживле[illegible] хоробами. Засоби на це [illegible] приходити від урядів а [illegible]кож з приватних джерел. На 26 травня засобів було тільки $550,000, що їх передала УНРРА. Але тоді ж Конгрес ухвалив гроші на працю цеї організації.

Міжнародна Організація Допомоги Втікачам — ІРО — також була створена при Обєднаних Державах, на Загальних Зборах минулого грудня. Завданням цеї організації є опіка, репатріяція та до певної міри розселення скитальців — Д.П. Свою працю організація може почати щойно тоді, як пятнадцять держав приступлять до неї та вкладуть відповідні внески, аби покрити щонайменше три четвертини бюджету організації, що виносить $160,800,000. Тим часом підготовча комісія при ІРО опрацьовує потрібні пляни, аби вразі потреби продовжувати працю УНРРА для скитальців без перерви. ІРО також має перебрати на себе опіку, утримання та транспортацію скитальців, що було на відповідальности окупаційних частин.

Справа допомогової акції після спинення праці УНРРА була поставлена перед Конгресом щойно в травні — за три місяці після того як президент Труман зажадав $350,000,000 на ту ціль. Конгрес ухвалив дати поміч Австрії, Греції, Мадярщині, Італії, Польщі, Хінам та свобідній території Тріесту. Крім того ухвалено видати від $15,000,000 до $40,000,000 на Міжнародний Фонд Допомоги Дітям, як внесок від Злучених [illegible] ...ого відкладено [illegible],000,000 на доставку вже зібраних добровільними жертвами річей; сподіваються, що в той спосіб можна буде придбати продуктів та інших річей вартістю до $50,000,000. Того ж місяця Конгрес ухвалив $400,000,000 на загальну допомогу Греції та Туреччині. Секретар державних справ Маршал вказав, що після ухвал допомоги Греції й Туреччині та продовження допомоги по скінченні УНРРА, уряд не має „на цей час" інших жадань в тій ділянці.

Добровільні агенції, які давали яких 30 відсотків засобів на працю УНРРА, готовляться до поширення своєї діяльности в цей тяжкий час.

Крім добровільних допомогових організацій повільно творяться міжнародні з далеко-сяглим завданням відбудови світу. До них належать: сама організація Обєднаних Держав та організації зі спеціяльними завданнями — так як Організація Харчова й Агрикультурна, Освітня, Наукова та Культурна Організація. Світова Організація для Охорони Здоровля. Ці спеціяльні агенції створено на основі окремих міжнародних догод, але вони є звязані з Обєднаними Державами через Економічну й Соціяльну Раду. Деякі з них будуть продовжувати дорадчу службу, що започаткувала УНРРА. Наприклад тимчасова комісія Світової Організації для Охорони Здоровля вже перебрала деяку працю УНРРА.

На налагодження допомогової праці після УНРРА піде досить часу, а ще більше доки приступлять до праці спеціяльні агенції Обєднаних Держав. Тим часом для нещасних, голодних людей в Европі криза вже настала. Тому багато добровільних допомогових організацій частіше звертаються з закликом про пожертви та про висилку пакунків, чи то КАРЕ, своїм рідним та приятелям в зруйнованих країнах.

Загальна Рада — ФЛІС.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулись 27. червня 1947 року в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж.

У нарадах взяли участь: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний секретар Д. Галичин і головний касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив наради в годині 12:30 в полудне, та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів головного екзекутивного комітету, а теж предложив такі справи, що їх треба полагодити на цих зборах. Ці всі справи були такі:

Купно бондів. Закуплено отсі бонди: U. S. Treasury Bond, 2½% for $100,000; Dominion of Canada, 3%, for $26,250; American Telephone & Telegraph, 2¾%, for $30,225; Amer. Tel. & Tel., 2⅞%, for $102,875; Brooklyn Union Gas Co., 2⅞%, for $25,625; Consolidated Edison Co., 2¾%, for $82,280; Hackensack Water Co., 2⅝%, for $10,200; Michigan Consolidated Gas Co., 2⅞%, for $25,512.50; Mississippi Power & Light Co., 2⅞%, for $126,403.75; Portland Gas & Coke Co., 3⅛%, for $25,375; Public Service Co., of Colorado, 2⅞%, for $77,437.50; Toledo Edison Co., 2⅞%, for $51,582.39; Kentucky Utilities Company, 3%, for $76,488.75.

Морґеджі. Рішено інвестувати на перший морґедж суму $3,000 на реальність під ч. 2294 Говард евеню, Віндзор, Онт. Канада.

На цьоу вичерпано програму нарад і головний предсідник закрив збори в годині 4. пополудні.

Д. Галичин, гол. секретар У. Н. Союзу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

„МАЛИЙ БІЛИЙ ДІМ". —Ця кімната, що її маємо перед собою, це та, у якій помер на мозковий удар бувший президент, Френклин Д. Рузвелт в оВрм Спринґс, Джорджія, дня 12. квітня 1945. У ній Рузвелт пересиджував та полагоджував різні державні справи, підписуючи документи. Будинок, у якому вона находиться, названо „Малий Білий Дім" та присвячено його памяти покійного президента.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 10. липня, в годині 8. вечір, в Тов. Домі, 831 Джозеф Евеню. Просимо всіх членів прийти на означений час. Хто з членів не одержав ще довіденди, хай прийде на збори, то одержить. — Н. Кучмій, гол.; М. Паруга, фін. секр.; П. Ковтун, кас.; В. Іванців, рек. секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Торгівля новонародками й ненародженими

Кількома наворотами подавали нюйорські щоденники сензаційні вісті про продажу новороджених дітей у шпиталях, одначе ці вісті дехто вважав за неймовірні, а дехто за такі низькі, що ліпше про них не говорити. Одначе така суспільна установа, як Юнайтед Госпитал Фонд оф Ню Йорк заінтересувалася цією справою і дійшла правди. На території Великого Ню Йорку існують три групи лікарів, які працюють в порозумінні для уможливлення торгівлі новородженими дітьми. Такі групи існують в дільницях: Бруклин, Мангетен і Бронкс.

Досі було загально відомим, що існують організації у півсвіті для торгівлі дівчатами, а таку торгівлю називали звичайно торгівлею „живим товаром"; англійський письменник Конан Дойл створив героя-детектива, Шерлока Голмса, який раз відкрив у підземеллю Лондону торгівлю людськими трупами; бували випадки, що бездітні батьки схоплювали чужі діти, щоб їх собі присвоїти; одначе про зорганізовану торгівлю новородками досі не було чути.

Тому, що це не видумка, а дійсність, яка може бути по[illegible]рена і на інші многолюдні [illegible] колоту й замішання, варт приглянутися цій справі так, як її представляє Роз Гелен Стелцер, яка з доручення згаданого Шпитального Фонду простудила її в пяти міських шпиталях Ню Йорку. Нюйорські щоденники називають таку торгівлю „бутлегерством". Це слово набрало популярности в часах прогибіції, коли то багато людей займалося неправним виробом і продажом горівки. Отже подібне бутлегерство, получене з далеко більшим моральним упадком, відкрито в прилюдних і приватних шпиталях. Із розшуків Гелени Стелцер виявляється, що деякі лікарі „опікувалися" в першу чергу незамужними матерями і брали їх на час породу до малих приватних шпиталів, або і до приватних домів так, щоб ніхто не перешкаджав їм у їх плянах. Окремі адвокати, які спеціялізуються в укладанні контрактів при адоптуванні дітей, приходили до поліжниць, коли вони находилися в напів напритомнім стані і давали їм до підпису контракти, що вони годяться віддати свою дитину таким то й таким батькам на виховання як „свою".

У звіті сказано, що лікарі й адвокати в таких випадках мають порозуміння, а крім того вони стоять у порозумінні із шпитальною службою. Це робиться в цій цілі, щоб перевести „трансакцію" адоптування, заки ще займуться адоптуванням відповідні законні чинники у випадках, коли мати плянувала віддати комусь дитину на виховання „як свою".

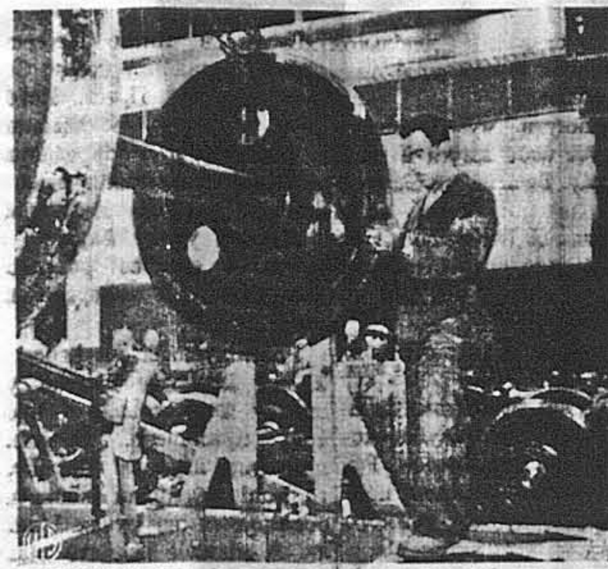
Згаданий звіт Юнайтед Госпитал Фонд оф Ню Йорк був зладжений ще в січні 1946 р. Його передавано шпитальним управам для відповідної інформації і вжитку, одначе через один шпиталь він дістався до одного щоденника. Коли появилися оці вістки в однім щоденнику, не було вже іншої ради, як подати звіт до відома всіх газет. Перед оприлюдненням звіт був використаний згаданою панною Стелцер при писанні наукової розвідки в її студіях в Коломбійському університеті і її спостереження були подані до відома управам прилюдних і деяких приватних шпиталів. Шпиталі подбали про те, щоб забезпечитися перед такими випадками на будуче.

Тут не йде про правильне адоптування дітей при співучасті законних чинників, бо це діється від давніх часів і це є управильнене стейтовим законом. Закон має свої вимоги і дбає про те, щоб адоптованим дітям не діялася кривда і щоб природні матері дітей могли мати вісті, як їхніх дітей трактують прибрані батьки. Із звіту показується, що ледви одна третина новонароджених дітей, матері яких заздалегідь погодилися з думкою, щоб їх віддати на виховання „як своїх", іде на таке виховання правильною дорогою. Зате дві третині дітей бувають адоптувані підступом.

З оприлюдненого звіту показується, що між населенням є багато подружених пар, які не мають дітей і зголошуються до відповідних урядових агенцій, щоб дістати чужу дитину на виховання. Ліста таких бездітних батьків довга і нераз вони не можуть діждатися своєї черги. Тому вони пробують дістати чужі діти на виховання підступом і звідси прийшло до згаданих потайних практик. Можливе, що ці практики не виглядали б так загадочно, як би тут не входила в гру заплата. Саме оцей матеріяльний інтерес при підступному адоптуванні викликує між загалом не лише огірчення, але й пострах. Із підступного адоптування новороджених дітей може дійти до простої крадіжі дітей, а тоді може прийти притупленням суспільного сумління супроти таких випадків.

На підставі тепер існуючого стейтового закону адоптування переводиться за спеціяльним дозволом батьків, часто при співучасті духовника і за співпрацею бюр суспільної служби. Лікарі стверджують при цім стан здоровля дітей і вказують, якого старання дитина потребує, а батьки дитини [illegible] прибраними родичами [illegible] виховання й опіки адоптованої ними дитини.

Потайне адоптування не лише недопускає до законної участі прилюдних чинників, але, навпаки, хоче його виключити. Особливу моральну шкоду серед молоді роблять згадані групи лікарів і адвокатів, бо вона набирає переконання, що незаконні полові зносини, яких овочем є нове покоління, минеться їм безкарно, бо, навіть, ще на цьому можна заробити, бо за неправесну дитину можна дістати заплату. Мудрій голові повинно вистарчити!

ПЕРЕМІНЮЮТЬ ГАРМАТИ НА ПЛУГИ. Це так в Англії, як переконує нас ця картина, знята в одній з великих британських фабрик, що виробляє колеса для залізниць.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7452. Гарасим Анни з села Стібня, Щитинський Миколи від Зуб Павла.

7453. Вовк Олени з с. Звенигород, Бібрка, від Мазурчак Павла.

7455 До тітки від Іванців Миколи з Лисятич, Стрей.

7456. До рідних від Крічокальоші Михайла з с. Крічево, Хуст.

7457. Жила Еви з Нового Села від Гордій Григорія.

7458 Стасів Степана і Федя від Душара Івана з с. Верхани, Стрий.

7460. Хомка Матвія від Шпилька Степана з с. Команьга, Сянік.

7461. Тиро Марії, Гладьо Федя від Тиро Івана з села Папортно Добромиль.

7462. Годуляк Анни з с. Ба[illegible]

[illegible] Марії, Крут[illegible]цели від Вехрій М[illegible] с. Щуляків.

7[illegible]івка Юліянни і Анни з [illegible] Пикулич, Перемишль, від С[illegible]івка Марії з с. Городок, коло Львова.

7465. До односельчан з с. Черневи і Годинь, Мостиська, від Федина Осипа.

7466. Врублевський Вінцентія від Врублевський Ярослава з с. Петрилів, Товмач.

7467. Дареко Михайлац Яцька і Анни з с. Дарова, Сянік, від Дадерко Івана.

7468. Кодобко Миколая від Кодобко Миколая.

7469. Городиський Михайло з с. Лука, Самбір, просить о афідейвит.

7470. Стецик Ілька від Стецик Степана з с. Дубровиця, Львів.

7471. Жуліковський Андрія з Волині від Жуліковський Миколи.

7472. Дячук Гната і Марії від Дячук Дмитра з с. Жуківці, Зборів.

7473. Пукас Ілька з с. Буковець, Турка, від Пукас Дмитра.

7475. Рихвицький Івана від Рихвицька Евгенії (Чехова) з Камінки Струмилової.

7476. а) Семянчук Михайла з с. Марківці, Товмач, від Баран Миколи.

7476. б) Кльоц Івана з села Юзефівка, Тернопіль, від Стахів Степана.

7477. а) Макар Якима і петра з с. Хащева, Турка, від Макар Василя.

7477. б) Гомзяк Івана з села Хащів, Турка, від Данилко Івана.

7477. в) Питяк Миколи від Питяк Петра.

7478. Гатала Івана з с. Горишави, Перемишль, від Пліч Петра.

7479 Бодак Теодора з села Панасівки, Зборів, Бідованець Ольги з с. Пізнанка, Скалат, від Дзюбинський Романа.

7480. До рідних і знайомих з с. Боднарівка, Гусятин, від Івасюк Корнеля.

7481. Кіт Кирила з с. Городиславичі, Бібрка, від Яців Тараса.

7482. Ткачук Павла з с. Мігучин, Буковина, від Ткачук Івана.

7483. До односельчан з села Кути, Золочів, від Качанюк Осипа.

7484. а) Дацишин Ілька з с. Паньківець, Броди, від Дацишин Петра.

7484. б) Шальбе Марії з с. Корчмин, Рава-Руська, від Бардега Йосифа.

7484. в) Бабяк Василя з села Подільці, Рудки, від Бабяк Івана.

7484. г) Сісак Івана з с. Стара Ропа, Самбір, від Думич Йосифа.

7485. Лібовішт Георгія і Сена з с. Глідно, Березів, від Лібовішт Василя.

7486. Довбенко Олекси з с. Чотиня від Іванюк Нестора.

7487. Малиновська Марії з села Загутин, Сянік, від Гиряк Йосифа.

7489. Пісуляк Андрія з села Вірко(Перемишль, від Повх Андрія.

7490. Рокош Василя з села Слобідка Золота, Тернопіль, від Ковалів Анни.

7491. Кадук Якова з с. Забереже, Станиславів, від Іванишин Василя.

7492. Калька Степана і Петра з с. Тисовиця, Старий Самбір, від Прокопик Василя.

7493. Спорняк Марії, Русенко Давида Точек, Зепко Степана з с. Красна, Коросно, від Лесняк Володимира.

7494. Яковлевич Міясаніс від Дмитренко Михайла і Парасі з с. Ярмолинці, Пастова.

7495. Ревенко Микити з Чернигівщини від Покровський Григорія.

7496. Кулик Павла Филимонович від Мандзюк з с. Скибинці, Київ.

7497. Гарасимчук Ольги і Василя від Перевиза Варвари з с. Коднів, Житомир.

7498. Балакліцький Олександра від Кравченко Тимофія і Віри (Деркач).

7499. Андрієвський Олександра з с. Трикратне від Кочетів Пилипа, Гапи і Надії.

7500. Мартинюк Ольги (Козачук) з Косова, Романів Миколи, Левицький Карла з Перемишля, Козловський Юліяна з Журавна від Лаврович Романа і Орисі.

7501. Кравчук Івана (Бялинський) від Кравчук Анни з с. Глибочка, Київ.

7502. Яцевич Дмитра, Івана і Василя, Барна Василя від Яцевич Василя з села Липна, Горлиці.

7503. Хомяк Павлини з села Русилів, Золочів, Ткач Анни з Глинян, Перемишляни, від Хомяк Романа.

7504. Наконечний Володимира, Богдана і Малані з села Мартинів Новий від Навроцький Петра.

7505. а) Глеб Павла Яковлевич від сестри Віри.

7505. б) Дмитрук Михайла від Цебуля Віри і Василя.

7506. Копач Верунки, Кравець Марії з села Воля Синкова, Сянік, від Кравець Антона.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ТАРЗАН, ч. 1635. **Звір проти звіра.**

Під час того, як Тарзан і Карг боролися на покладі, Кристина стояла з револьвером Карга в руці, не могучи вистрілити зо страху, щоб не трапити Тарзана.

Оден моряк пігнав в другий кінець покладу, а за ним пігнав леопард.

„Дай його сюди!" заревів моряк, вириваючи револьвер з рук Кристини...

Він звернув його з острахом на надбігаючого леопарда.